

לולב הגזול פרק שלישי סוכה

לא.

עין משפט נר מצווה

(א) לעיל כ. (ב) לעיל כ. (ג) לעיל כ. (ד) לעיל כ. (ה) לעיל כ. (ו) לעיל כ. (ז) לעיל כ. (ח) לעיל כ. (ט) לעיל כ. (י) לעיל כ. (יא) לעיל כ. (יב) לעיל כ. (יג) לעיל כ. (יד) לעיל כ. (טו) לעיל כ. (טז) לעיל כ. (יז) לעיל כ. (יח) לעיל כ. (יט) לעיל כ. (כ) לעיל כ. (כא) לעיל כ. (כב) לעיל כ. (כג) לעיל כ. (כד) לעיל כ. (כה) לעיל כ. (כו) לעיל כ. (כז) לעיל כ. (כח) לעיל כ. (כט) לעיל כ. (ל) לעיל כ.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אכל וכו' כחלם הספינה דריא עתמה: (ב) בא"ד בחיבורו של שמשון שלא מדעתו:

גליון הש"ס

נב' לא יביא לא פ"ש. ע"י טעויר אכן בחבני מלאים כ"ה דף כח ד"ה הרי: רש"י ר"ה מחלוקת ב"ו. וכל המחבר. ע"י משי פנים מאלות ח"כ סימן קט"ו ודבריו כ"י המ"א ספי' מלח: תוס' ד"ה אבל גזל בין דא קייבא ברשותו של ראובן וכו' ולכך אין קרקע נגזלת. ממה לו ה"א אמרין יאלו עשירים שהקשו לתקנות ח"כ אם גזל עבדים והכניס לנימו און גזלים וטעם נהר אין חייב בחטוינות הרי אף דלון קיימין ברשות עבדים וחס ברשות הגזול ופ"ה אין נגזלות ופ"ה: שם ד"ה ר"ה כ"כ וכו' ב"ש הקיפא. ע"י ר"ה דף לו ע"פ ג"ש. ופנהדרין דף עג ע"פ כ"ש ד"ה א"ת. ומחמת דף פ"ה ע"פ רש"י ד"ה זאת אומרת:

מוסף רש"י

יארדנו מלמעלה. אם נפרדו עליו יאגדו שיתו עליו עס שהדריה כשאר לולבין (ע"פ כ"ה). אפילו בסבי. אלוה"ה שגל סביב הדקל ונכרך סביבו כולבני גפנים (קט"ו כ"ד). בעיקרא דדיקלא. לחמת ממונו נר"ס וקולפן עד שראוין לאגד, וטעמא דר' יהודה לאו משום הדר הוא, דהא אוקימנא ללא צע' הדר, אלא משום דבעי מינו (קט"ו כ"ד).

הושענא קרו לה. על שם שרגילין לאוגדן להושענא צמח: והמסכת **ברשות הרבים.** הא נמי גזל הרבים: מחלוקת. הא דפסיל ר' אליעזר כגון שתקף את חבירו בחזקה והולילו מסוכתו הצנייה בקרקעו של גזול *וכל הממוצר לקרקע הרי הוא כקרקע: ור' אליעזר לטעמיה.

הושענא מעיקרא נמי לאסא הושענא קרו ליה ת"ר סוכה גזולה והמסכת ברשות הרבים ר' אליעזר פוסל וחכמים *מכשירין אמר רב נחמן מחלוקת בשתוקף את חבירו והוציאו מסוכתו ורבי אליעזר לטעמיה דאמר *אין אדם יוצא ידי חובתו בסוכתו של חבירו אי קרקע נגזלת סוכה גזולה היא ואי נמי *קרקע אינה נגזלת סוכה שאולה היא ורבנן לטעמייהו דאמרי אדם יוצא ידי חובתו בסוכתו של חבירו וקרקע אינה נגזלת וסוכה שאולה היא אבל יגזל עצים וסיכך בהן דברי הכל אין לו אלא דמי עצים מומאי מדקתני דומיא דרשות הרבים מה רשות הרבים קרקע לאו דידיה הוא סוכה נמי לאו קרקע דידיה הוא ההיא סבתא דאתאי לקמיה דרב נחמן אמרה ליה ריש גלותא וכולהו רבנן דבי ריש גלותא בסוכה גזולה הוו יתבי צווחה ולא אשגח בה רב נחמן אמרה ליה איתתא דהוה ליה לאבוהא תלת מאה ותמני סרי עבדי צווחא קמייכו ולא אשגחיתו בה אמר להו רב נחמן פעיתא היא דא ואין לה אלא דמי עצים בלבד אמר רבינא יהאי כשורא דמטלתא דגזולה עבדי ליה רבנן תקנתא משום תקנת מריש פשיטא מאי שנא מעצים מהו דתימא עצים שכיחי אבל האי לא שכיחא אימא לא קמ"ל דינו מילי בנו שבעה אבל לבתר שבעה הדר בעיניה ואי חבירו בטיא ואפילו לאחר שבעה נמי יהיב ליה דמי תנא יבש פסול רבי יהודה מכשיר אמר רבא מחלוקת בלולב בברי מקשינין לולב לאתרוג מה אתרוג בעי הדר אף לולב בעי הדר ור' יהודה סבר לא מקשינין לולב לאתרוג אבל באתרוג דברי הכל הדר בעינין ובלולב לא בעי ר' יהודה הדר והתנן רבי יהודה אומר יאגדנו מלמעלה מ"ט לאו משום דבעי הדר לא כדקתני טעמא *רבי יהודה אומר משום ר' טרפון כפות תמרים כפות ואם היה פרוז יכפתנו ולא בעי הדר והתנן *אין אוגדין את הלולב אלא במינו דברי רבי יהודה מאי טעמא לאו משום דבעי הדר לא דהא אמר רבא *אפילו בסבי ואפילו בעיקרא דדיקלא [ואלא] מאי טעמא דרבי יהודה התם דקא סבר *לולב צריך אגד ואי מיייתי מינא אחרינא הוה להו חמשה מינין ובאתרוג מי בעי רבי יהודה הדר והתניא *ארבעת מינין שבולוב כשם שאין פוחתין מהן כך אין מוסיפין עליהן לא מצא אתרוג *לא יביא לא פריש ולא רמון ולא דבר אחר וכמושין כשרין יבשין פסולין ר' יהודה אומר אף יבשין וא"ר יהודה מעשה בבני

אי קרקע נגזלת. אמת הוא דר' אליעזר סבר כן דשמעין ליה הכי בהגזל צמח (ב"ק דף ק"ו): אלא רוצה ליישב דבריו בכל ענין: **אבל גזל עצים וסיכך בהן.** אין זה לא גזולה ולא שאולה דקנתו צנינו ועוד משום תקנת השבים אין לו עליו לסמור את צנינו אלא יחזיר דמים והא דלמרינן בפרק הישן (לעיל דף ק"ו): דמודו רבנן בגזולה לאו בגזול סוכה הממוצרת לקרקע ולא בגזול עצים וסיכך בהן אלא בגזול סוכה העשויה צראש העגלה או צראש הספינה (ב) והיא עצמה נגזלת שאינה ממוצרת לקרקע ואין עליו להחזיר דמים אלא כמו שהיא צנויה דאין זה משום תקנת השבים שהרי לא טרח לצנותו ולא הוציא עליו יציאות הלכך גזולה היא כך פי' בקונטרס ועל חסם דחק דמדכתיב לך דממעטין גזולה בפרק הישן (לעיל דף ק"ו): וגזל עצים וסיכך בהן שינוי החזר לצנייתו הוא ומדאורייתא לא קני ומשום תקנת מריש היינו מדרבנן וקרא מיתוסק מדאורייתא ואפילו * (מדרבנן) בלא עגלה וספינה איכא לאוקומינה קרא כגון צראשן שזנה סוכה צנחרו של שמעון * (מדעתו וצא שמעון ותקף את ראובן והוציאו מסוכתו דאין עליה תורת שאולה * כיון דלא קיימא ברשותו של ראובן ולא דמיא לקרקע דבחזקת הצעלים עומדת ולכן אין קרקע נגזלת: **ור"ל סברא מקשינין לולב לאתרוג.** פי' בקונטרס לא הוקשו ללמוד זה מזה ולא ניתן לידרוש מעלמנו מכל י"ג מדות שהמורה נדרשת בהן אלא קל ומומר ותימה גדולה פי' דאפילו סמוכין דהיינו שני מקראות הסמוכין זה לזה ניתנו לידרש מן המורה כדלמנן בריש יצמות (דף ז') סמוכין מן המורה מנין שנאמר סמוכים לעד לעולם עשויים צאמת ויש * כל שכן היקשא דהיינו שני דברים המוקשים צפוק אחד ואפילו לר' יהודה דלא דריש סמוכין אלא היכא דמוכח ומופנה כדלמרינן התם מ"מ צהיקשא מודה אלא כל המדות אדם דן מעלמו חוץ מגורה שזה דאין דן אלא אם כן נלמד מרבו והכל צנצנא פליגי דיש דברים שאין להקישם לאותו דבר ושאלו קסבר לא שייך לשון הדר אלא פסוק: **אין אוגדין את הלולב אלא במינו.** תימה היכי צעי למימר משום דצעי הדר והא פסל צמתנימין (ד' לו): בגימטריה של זה שיהי עושין משום נוי ושאלו הוי מני למימר וליטעמין:

לעני רש"י

קרוני"א (קורוני"ן).
חבש (פרי).
פלצדי"ש. ונבלים.

רבינו חננאל

דמעיקרא נמי אסא הוושענא קרו ליה. אסיקנא מחלוקת ר' אליעזר וחכמים בסוכה גזולה, בחוקף חבירו והוציאו מסוכתו, ר' אליעזר פוסל וחכמים מכשירין. אבל גזל עצים וסיכך בהן, אין לו אלא דמי עצים בלבד. פי' פנימא, צעקנות. אמר רבינא גזל כשורא וסיכך בה, עבדו רבנן תקנתא בה, כותנן במס' גיטין ועל מריש הגזול שבנאו בבנין שנוטל דמיו מפני תקנת השבים ונהני' בגו שבעה אבל בתר שבעה הדר בעיניה. ואי חבירה בטיא, כלומר קבנה טיטש להיוותה שם, אין מחייבין אותו להסירה ולהחזירה, אלא נוטן את דמיו דריו. תנא אין אדם יוצא ידי חובתו בלולבו של חבירו ביום טוב ראשון, אלא אם כן נותנו לו במתנה גמורה. ומעשה ברבן גמליאל וקניס שהיו באים בספינה ולא היה להם לולב, לקח רבן גמליאל לולב באלף זוז ונתנו, וכיון שיצא בו נתנו במתנה גמורה לחבירו וחזרו לחבירו כו'. תנא יבש פסול, ור' יהודה מכשיר. אוקמה רבא מחלוקת ר' יהודה ורבנן, בלולב, דר' יהודה מכשיר ביבש ולא בעי הדר בלולב. והאי דקתני אין אוגדין את הלולב אלא במינו, לאו משום דבעי הדר בלולב, אלא משום דר' יהודה סבר לולב צריך אגד, ואי אגיד ליה במין אחר וזילתי מין הלולב הוו להו ה' מינין, לפיכך תני אין אוגדין את הלולב אלא במינו. ואפי' סיב וכיוצא בו שהוא ממין דקל כשר לאגד בו. והא דתניא וכולן כמושין כשרין, יבשין פסולין, ר' יהודה אומר אף יבשין כשרין.

(א) נראה דל"ל להסירה ולהחזירה אפילו לאחר ז'.